

ЕКОНОМІСТ

Газета Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
№ 14—15 (1447—1448) e-mail: economist@kneu.edu.ua Вересень 2015 р.

Свято

● Свято

● Вітаємо

● News про вуз

● Конкурс

● Ми і світ

● Туга

● Ювілей

З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ!

Здобудеш Українську Державу, або Згинеш у боротьбі за Неї

Про справу не говори, з ким можна, а з ким треба

Не дозволиш нікому плямити слави, ні їсті Ншої Нції

Пам'ятай про великі дні наших Визвольних Змагань

*Змагатимеш до посилення сили,
слави, багатства й простору
Української Держави*

Пам'ятай смерть Великих Лицарів

*Будь гордий з того, що Ти є спадкоємцем боротьби за славу
Володимирів Призуба*

*Ненависстю і безоглядною боротьбою
прийматимеш ворогів Ншої Нції*

*Не Заважаєшся виконати найнебезпеч-
нішого й ну, якщо цього вимагатиме
добро справи*

*Ні просьби, ні грози, ні тортури,
ані смерть не приневолять тебе
виявити тайни*

Декалог українського націоналіста

КРЕАТИВНИЙ ВЧЕНИЙ І ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖЕР

(до 60-річчя Д. Г. Лук'яненка)

У плеяді інтелектуальних лідерів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, які з моменту відродження української державності творять його сучасну історію, особливе місце посідає непересічна постать професора Дмитра Григоровича Лук'яненка — першого проректора з науково-педагогічної та наукової роботи, доктора економічних наук, завідувача кафедри міжнародного менеджменту, відомого в Україні і за кордоном вченого-економіста, фундатора вітчизняної наукової школи з міжнародної економіки. Його особистим вагомим внеском у наукові, освітні та інноваційні здобутки нашого університету за останні три десятиліття є створення першого в Україні факультету міжнародної економіки і менеджменту, формування авторитетних науково-дослідних інститутів, започаткування низки періодичних наукових видань, опублікування під його керівництвом серії монографічних досліджень та популярних підручників, успішна реалізація ексклюзивних у вітчизняному та міжнародному освітньо-му просторі багатьох навчальних та конкурсних проектів за участі студентів, аспірантів і викладачів КНЕУ. Без перебільшення можна стверджувати, що в усіх творчих звитязях колективу університету відчувається неповторний стиль, почерк і креативність Дмитра Григоровича. За заслуги перед державою він нагороджений орденами «За заслуги» III та II ступеня, удостоєний звання Заслуженого діяча науки і техніки України та відзначений премією НАН України імені В. М. Птухи та іншими нагородами. З нагоди 60-річного ювілею професора Д. Г. Лук'яненка хочу поділитися своїми враженнями від багаторічного спілкування з цією багатогранною особистістю, чудовим другом і колегою.

Вже понад тридцять років отримую велике моральне задоволення від майже щоденного спілкування з Дмитром Лук'яненком на різні життєві теми — від науки і політики до історії, мистецтва, культури... Коли заходить мова про цю людину, то у всіх виникає асоціація із всебічно ерудованою і глибоко інтелігентною особистістю. А ще — відкритою, привітною і досить комунікативною людиною. Є у ньому органічне поєднання української народності і європейської освіченості; вміння знайти спільну мову з будь-якою людиною — від студента до Прем'єр-міністра, а запорука цього — розкутість, невимушеність і щирість у проявах почуттів до співбесідника.

Усе професійне життя Дмитра Лук'яненка пов'язане з нашим університетом. Після служби у десантних військах та маючи вже середню спеціальну освіту за плечима, в 1976 році він прийшов навчатися на престижний на той час планово-економічний факультет Київського інституту народного господарства імені Д. С. Коротченка (нині КНЕУ імені Вадима Гетьмана).

Після закінчення навчання тут він пройшов усі ступені кар'єрного зростання: від асистента до першого проректора університету, знаного і авторитетного у колективі керівника.

Відмітна прикмета стилю його роботи — це завжди відкритий кабінет, і коли був деканом, і нині у статусі проректора. Естетично оформлений і прикрашений оригінальними картинами і світлинами, які свідчать про перебування його господаря в десятках країн світу — кабінет Д. Г. Лук'яненка — це творча майстерня. Тут одночасно редагується автореферат аспіранта чи докторанта, йде правка гранок журналів «Міжнародна економічна політика» чи «Цінні папери України» (багаторічним головним редактором яких він є), вичитується рукопис нової монографії, розробляється з колегами черговий грантовий проект, а ще приймаються відвідувачі, ведуться ділові телефонні переговори... І у такому режимі щоденно. Ніякого формалізму, чиновницького бюрократизму, зверхності чи байдужості до людей. Тут завжди б'ється напружений інтелектуальний пульс. Тут можна зустріти науковців з різних університетів Києва і регіонів України, а також зарубіжних гостей.

Як креативний науковець Д. Г. Лук'яненко згенерував багато теоретичних положень і оригінальних ідей, які були вперше сформульовані на вітчизняному науковому терені і заклали базис досліджень у сфері міжнародної економіки в Україні. Зокрема, йому належить авторська концепція стадійності про-

З випускниками програми МБА

цесу інтернаціоналізації на мікрорівні; детермінантна ідентифікація світогосподарського розвитку; трактування глобалізації, як процесу, що виводить цивілізацію на вищий щабель розвитку із системною інтернаціоналізацією умов і сфер людської життєдіяльності; обґрунтування так званого феномену глобальної дискредитації традиційних стандартів економічного розвитку. Оцінюючи глобалізацію, як об'єктивний і цілісний процес, Д. Г. Лук'яненко відзначає між тим його суперечливий, неоднозначний і зигзагоподібний характер, який, з одного боку, має риси еволюційності та послідовності розвитку, а з другого — асиметричності та дискретності. Саме у цьому і полягає його талант як вченого-діалектика. Розкривши у своїх публікаціях закономірний характер глобалізації, усі її позитиви і загрози, Д. Г. Лук'яненко широко представив антиглобалізаційні процеси у сучасному світі, їх характер, природу і наслідки.

Щодо стилю керівництва творчими людьми, то для багатьох він пронизаний пострадянським авторитаризмом, адмініструванням, жорсткими розпорядженнями та гучними вказівками.

Зовсім інший стиль сповідує Д. Г. Лук'яненко — прихильник так званого soft-менеджменту, який передбачає чітко і грамотно сформульовані завдання, залучення до їх виконання найбільш компетентних осіб і надання їм повної свободи у виборі методів і регламенту реалізації завдань. Ефективних управлінців не цікавлять проміжні, а тільки кінцеві результати, при цьому обов'язковим є моральне чи матеріальне стимулювання людини, оцінка її старанності. Д. Г. Лук'яненко виховує у своїх підлеглих відповідальність і професіоналізм, він сам є ефективним менеджером і професіоналом найвищого гатунку, не виконати його доручень совість не дозволяє.

Особливо наочно управлінські якості професора Д. Г. Лук'яненка виявились на посаді першого проректора. За короткий період під його особистим патронатом була розроблена чітка система наукового менеджменту, яка включає: координацію діяльності наукових інститутів, участь в конкурсах науково-дослідних робіт викладачів і студентів, ритмічну роботу спеціалізованих вчених рад, розробку концепції підготовки докторів PhD, забезпечення перемог студентів на континентальних і глобальних конкурсах з питань економічної аналітики, організацію грантових проектів з науки і багато чого іншого. І всю цю багатогранну діяльність пронизує інноваційність. У Д. Г. Лук'яненка все має бути цікавим, новаторським та свіжим, а його улюблений вираз: «Тут маємо сказати щось своє, не вистачає креативності». Саме з цього розпочинаються надзвичайно цікаві і безкінечні дебати, мета яких — знайти досконалість у всьому: у слові, реченні, думці, ідеї, новій справі.

Про широкий діапазон його наукових інтересів свідчить той факт, що він є автором і співавтором 20 фундаментальних монографій українською, російською, польською та англійською мовами; 30 підручників та навчальних посібників з міжнародної економіки та менеджменту; а також понад 200 наукових статей. Д. Г. Лук'яненко особисто підготував 4 доктори та біля 30 кандидатів економічних наук. Новітніми напрямками його наукових досліджень є глобальна економічна інтеграція, транснаціональний бізнес, креативний менеджмент та глобальні економічні і фінансові кризи. Будучи директором Інституту глобальної економічної політики КНЕУ, він об'єднав навколо себе багато талановитих науковців, які досліджують трансформаційні

Вашингтон: Українсько-американський конгрес

процеси, що відбуваються в сучасному світі на національному, регіональному і глобальному рівнях.

Але чи не найяскравіше його талант організатора наукових дискусій, неперевершеного майстра слова і образу виявляється на засіданнях докторської спеціалізованої вченої ради зі спеціальності «Світове господарство і міжнародні економічні відносини». І хоча до її складу входять нині 19 провідних учених, які вражають наукову спільноту України блискучими публікаціями, усі вони з великим нетерпінням і внутрішнім хвилюванням завжди очікують на підсумковий виступ голови ради — професора Д. Г. Лук'яненка — іскрометний, емоційно пристрасний, нетрадиційний за висновками і узагальненнями, глибокий за

Не дні, не тижні, навіть не роки...
В житті важливі тільки чудо-миті,
Вони диктують ритми і смаки
У грі своїй прекрасно розмаїтій.

Часу нема на клятви й каяття —
Такий нестримно неблаганний вік людини.
Усе творять миттєвості життя,
А не години!

Коли захочеш глянуть в майбуття,
Не знайдеш бажаного там і половини.
Змінили все миттєвості життя,
А не хвилини!

Не варто успіх виставляти напоказ,
Треба щомить любити і творити.
Не варто стримувати миттєвостей екстаз,
А треба жити!

Д. Г. Лук'яненко

На ректораті

наук. І це, мабуть, найвизначніший життєвий проект професора Лук'яненка. І справа не тільки в тисячах фахівців, які підготував факультет для вітчизняної економіки, а ще й у тому, що ця ініціатива мала величезний резонансний ефект по всій Україні. Десятки вітчизняних університетів в усіх областях відкрили на основі нашого досвіду спеціальність «Міжнародна економіка».

Коли Д. Г. Лук'яненко у 1996 році захистив докторську дисертацію, пам'ятаю, ректор А. Ф. Павленко на урочистостях з цього приводу сказав: «Дмитро Григорович — людина нової генерації, і його дисертація це науковий продукт нової якості». Так і сталося: він дійсно відкрив етап підготовки докторів наук в університеті нового покоління. І в цьому теж його персональна заслуга. Він встановив таку планку, нижче якої опускатися уже не дозволяли ті вимоги, які були запроваджені спеціалізованими вченими радами університету.

Заслуга Д. Г. Лук'яненка і його соратників, на долю яких випало трансформувати національну вищу освіту, полягає не тільки у відкритті нових спеціальностей (міжнародної економіки, маркетингу, менеджменту, МБА та ін.), але що найголовніше — це зміна самої парадигми навчання і підготовки фахівців, які здатні були б працювати у ринкових умовах, на нових засадах, у новій геоekonomічній ситуації, коли Україна стала самостійним суб'єктом міжнародних економічних відносин. Це був якісний прорив у вітчизняній освіті, а КІНГ буквально за кілька років перетворився у потужний сучасний економічний університет європейського рівня. І цей історичний факт став переломним рубежом у понад віковій біографії нашого навчального закладу.

Проривним кроком у той історичний період для нашого університету був також його вихід на міжнародну арену та встановлення партнерських стосунків з університетами країн Європи, США, Канади і Китаю. І тут своє професійне слово сказав професор Д. Г. Лук'яненко, який і сьогодні активно продовжує роботу у цій царині. Круглі столи, обміни делегаціями, наукові конференції, організація стажувань викладачів і навчання студентів в університетах м. Констанц (ФРН), Нью-Касл і Единбург (Великобританія), Пекін (Китай), Монреаль (Канада), Каліфорнійському університеті (США), Університеті Газі (Туреччина) — серед піонерів у цій важливій і вкрай необхідній для утвердження міжнародних позицій університету і

його престижу справі — Дмитро Григорович. Його гумор, комунікабельність та товариський характер багато у чому стали запорукою успіху наших переговорів з колегами із зарубіжних університетів, особливо на перших порах після падіння залізної завіси. Віршам, які професор економіки Д. Г. Лук'яненко читав перед українською діаспорою у Торонто, аплодував сам Д. Павличко, який на той час перебував у Канаді. Це підкупало аудиторію, позитивно і дружельно налаштовувало її до перших українських посланців за кордоном.

Ще один вагомий внесок Дмитра Григоровича у становлення української державності полягає у його активній участі на початку 1990-х років у законотворчому процесі, зокрема, у підготовці першого фундаментального Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність України». Фахівців, які б знали зарубіжну практику, вміли адаптувати зарубіжне законодавство до українських реалій, тоді в нашій державі були одиниці. Пройшовши навчання у Міжнародному інституті менеджменту (МІМ: Київ — Женева), закордонне стажування у Канаді і США, Д. Г. Лук'яненко став одним із провідних спеціалістів з питань державного регулювання зовнішньої торгівлі, функціонування спільних підприємств на території України, розробки законодавчого поля для іноземного інвестування в українську економіку, формування принципів співробітництва з міжнародними економічними організаціями, практики виходу вітчизняних підприємств на зарубіжні ринки.

Крім того, Д. Г. Лук'яненко був причетний до формування ВАК України, створення його експертних рад, відкриття наукових журналів, роботи в якості експерта ЄС, консультанта Міністерства зовнішньої торгівлі, Міністерства економіки, Міністерства науки і освіти, Національного комітету реформ, підготовки щорічних Послань Президента України до Верховної Ради і до багатьох інших суспільно-державних акцій. Це зробило його добре знаним в академічних, політичних і громадських колах України.

Нерідко задумуюсь: звідки Дмитро Григорович у цей нелегкий і драматичний для країни час черпає оптимізм, силу духу, віру в успішне майбутнє держави і нашого колективу? Мабуть, зі знання історії, розуміння глобальних перспектив для України, а також віри у силу нашої нації. А ще величезного душевного пориву і творчої наснаги йому надає сім'я: дружина Любов Іванівна, діти Олександр і Ольга, троє онуків. У цьому весь Д. Г. Лук'яненко — чудовий сім'янин і неперевершений управлінець.

З нетерпінням чекаю першого вересня, щоб прийти в університет і знову зустріти імпазантного, у розквіті творчих сил чоловіка, переповненого новими ідеями, завжди усміхненого і впевненого у собі, налаштованого на нові перемоги і здобутки.

Так тримати, Дмитре Григоровичу!

Професор Анатолій Поручник,
завідувач кафедри міжнародної економіки

Привітання кафедри міжнародного менеджменту

Дорогий Дмитре Григоровичу!

Колектив кафедри міжнародного менеджменту щиро вітає Вас із 60-річчям!

Ваш особистий внесок у створення нашої кафедри та факультету міжнародної економіки і менеджменту, та й у розвиток університету важко переоцінити.

Як фундатор університетської наукової школи глобальної економіки Ви дбайливо оберігаєте якісний простір докторських і кандидатських дисертацій, ретельно опікуєтеся рівнем навчальних дисциплін, завдяки чому випускники магістерської програми «Управління міжнародним бізнесом» легко роблять карколомні кар'єри в транснаціональних і глобальних корпораціях, забезпечуючи міжнародну конкурентоспроможність КНЕУ у світовому науково-освітньому просторі.

Як завідувач кафедри Ви на перше місце завжди ставите людські стосунки, тому наш колектив, реалізуючи різноманітні проекти, пріоритетом має відданість ідеям науки міжнародного бізнесу, а отже, є колективом єдиномисливців.

Як творча людина Ви пристрасні в усьому — у мережеві поетичних рядків, у палітрі різнобарвних фарб, у мандрівках стежками рідної країни та дорогами світових цивілізацій.

Як глава сім'ї Лук'яненків Ви міцно поєднуєте горизонталі та вертикалі своєї зразкової родини, бо в точці їх перетину — справжня Любов.

Кафедра щиро зичить Вам міцного здоров'я, душевного комфорту й невичерпного натхнення для подальших звершень на користь КНЕУ та України.

Дмитру Григоровичу

У глобальному азарті —
Профі вищого стандарту!
Бо в Лук'яненка Дмитра
Сто думок, а не одна!

Він професор — гуморист,
переговорник і артист,
Бо в Лук'яненка Дмитра
Сто ідей, а не одна!

Він проректор непростий.
Чуб його дуже густий,
Побілілий від бюджету
В освітянській естафеті.

Голова моноспецради
Кожному надасть поради.
Новизна хай вразить всіх,
Висновки усунуть сміх.

У його житті комплект —
Люба, діти, інтелект.
Для глобальної науки
Підростають і онуки.

Потенціал його могутній
Засвідчить ювілей майбутній.
В серпні чарки підіймем
За Лук'яненка! За МЕМ!

Колектив кафедри міжнародного менеджменту
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»

EID-2015 – День інноваційної освіти в Інституті бізнес-освіти

Наприкінці травня в Інституті бізнес-освіти КНЕУ відбувся Education innovation day (EID-2015) "Практична складова в системі забезпечення якості освіти". Захід проводився в режимі круглого столу у партнерстві з Інститутом вищої освіти КНЕУ. В роботі EID взяли участь понад 50 викладачів — представників усіх факультетів нашого університету, представники інших ВНЗ та бізнес-структур. Обговорювалися актуальні питання: «Яким має бути сучасний навчальний заклад?», «Які компетенції повинні мати випускники, щоб бути затребуваними провідними компаніями на ринку праці?». Спираючись на аналіз досвіду університетів світового класу, розглядалися можливі шляхи забезпечення реалізації освітньої стратегії, спрямованої на підвищення якості освіти. Учасниками круглого столу були продемонстровані успішно реалізовані проекти, також обговорювалися перспективні: дискусія була цікавою, корисною й продуктивною.

Традиційно, наприкінці навчального року в Інституті бізнес-освіти КНЕУ проводиться День інноваційної освіти — Education innovation day (EID). Кожного року цей захід викликає значний інтерес, що обумовлено актуальністю питань, які обговорюються. За цією ж доброю традицією, щорічно цей захід відкриває директор Інституту бізнес-освіти — професор Анатолій Михайлович Поручник.

У своїй промові професор А. М. Поручник зазначив наступне: «Тема щорічного заходу «Практична складова в системі забезпечення якості освіти» є досить актуальною, оскільки її продиктувало власне саме життя, його сучасні вимоги та виклики. Зростаюча конкуренція на ринку освіти і праці зумовлює гостру потребу оперативного реагувати на зміни, які торкаються якості освіти, формування професійних і загальних компетенцій фахівців, а також адекватності отриманих в університеті знань поточним і перспективним потребам практики.

Проблема гармонізації теоретичної і практичної складових у підготовці кадрів будь-якої сфери діяльності завжди була дискусійною. Відповідь на питання, що первинне — теорія чи практика — не може бути однозначною.

З одного боку, теорія, освіта мають йти попереду, випереджуючи час і реальну практику, висувати нові гіпотези, передбачати зміни, прогнозувати і моделювати нові ситуації, вести за собою бізнес-процеси. З другого, критерій істини, як відомо, практика. Вона задає нові тренди для наукових досліджень, фокусує увагу на нових проблемах і суперечностях, підтверджує чи спростовує істинність (достовірність) теоретичних знань. Таким чином довести, що первинне, а що вторинне нікому не вдалося.

Та ми такої мети і не переслідуюмо. Ми виходимо з тієї посылки, що освіта, знання, компетенції не повинні відставати від практики, а принаймні йти в ногу з нею, бути у своїй динаміці й змінах синхронізованими між собою.

Таким чином, перше завдання, яке ми сьогодні ставимо перед цим зібранням — це звірити вектори руху теоретичних і практичних знань, глибше зрозуміти запити і потреби практики, зафіксувати термін їх стабільності і спрогнозувати еластичність та гнучкість навичок, знань та умінь, які ми прищеплюємо випускникам. На скільки часу їх вистачить. А друге принципове завдання — отримати замовлення на нові компетенції, сформувати їх тут, в бізнес-школі, а не намагатись доучувати, або перенавчати випускників на другий день їх оформлення на роботу. Перманентність навчання полягає в тому, щоб нарощувати компетенції після двох, трьох років роботи або по мірі просування по кар'єрній драбині. Абсолютно впевнений, що низку компетенцій можна сформувати тут, передаючи цю функцію ВНЗ. Ми все більше стаємо підприємницько-професійним, а не загальноосвітнім вищим навчальним закладом. Інтеграція зусиль бізнес-структур і університету дасть більший ефект і економію часу, аніж підготовка на місці, якою дуже захоплюються нині компанії. Досвід багатьох компаній і навіть країн свідчить, що така співпраця дає найвищий ефект, а він є запорукою конкурентоспроможності».

На закінчення своєї промови Анатолій Михайлович привітав учасників круглого столу й побажав продуктивної дискусії, яка розпочалася з обговорення питання: як створити навчальний процес у реальному бізнес-середовищі? Відповідь на це питання учасники заходу шукали разом із Ольгою Свириденко, керівником відділу

по роботі з закладами освіти і науки компанії Майкрософт Україна.

Перш за все, Ольга розповіла про існуючі можливості для закладів освіти по співпраці з компанією «Майкрософт Україна».

«Діяльність нашого відділу, — зазначила Ольга, — поширюється на повний спектр закладів формальної та неформальної освіти: вищі навчальні заклади, школи і дитячі садочки, також ми співпрацюємо з Міністерством освіти і науки України та Національною академією наук України. Крім того, відділ співпрацює з інтеграторами IT-рішень та з проектами, котрі мають відношення до освітньої галузі. Для шкіл існує програма «Партнерство в навчанні», вищі навчальні заклади теж мають низку можливос-

тесний і послідовний підхід, а саме: провести технологічний аудит, розробити карту розвитку IT-інфраструктури, наприклад, на 5 років та щорічно інвестувати в її розбудову. А вже потім на її базі впроваджувати необхідні сервіси. З такою постановкою питання до нас приходять досить рідко, але з розумінням цього всі від нас ідуть. Це є нашою просвітницькою метою — пояснювати, що не можна побудувати повноцінне IT-середовище в університеті через ситуативні IT-проекти. Адже це децентралізує IT-інфраструктуру ще більше, робить її некерованою та зрештою збільшує вартість подальшої підтримки.

Хочу підкреслити, що зараз у нас є достатньо зразкових інфраструктурних проектів з декількома ВНЗ із таким продуманим планом трансформації IT-інфраструктури: починаючи від центральних каталогів і керування мережею та обладнанням, а вже за цим планується нарощення в системі прикладних сервісів, таких як пошта, портал університету, розклад, дистанційна освіта тощо. Коли в системі існує правильний фундамент, то всі прикладні задачі вирішуються швидше, дешевше і будуть простішими в експлуатації.

Ще одним проблемним питанням є потреба підготовки персоналу, котрий займається впровадженням сучасних ІКТ у вищих навчальних закладах. На жаль, часто IT-фахівці у ВНЗ мають вузький профіль. Це призводить до того, що такі фахівці є незамінними та можуть вирішувати обмежене коло питань. Насправді, це не зручно для адміністрації ВНЗ та перспективно для самого персоналу. Цим фахівцям доцільно підвищувати свою компетенцію, розширюючи спектр своїх знань та перестати бути фахівцем вузького профілю. Керівництву ж ВНЗ необхідно забезпечити навчання свого IT-персоналу для роботи з сучасними індустріальними рішеннями, які використовуються як стандарт у світі, а не витрачати час на створення автоматизованих систем, написаних однією людиною.

Компанія «Майкрософт Україна» ставить перед собою мету надати ВНЗ можливості, які допоможуть їм модернізу-

реальну компетенцію та користуються попитом серед роботодавців — це Microsoft IT Academy — програма проведення курсів індустріального стандарту і подальшої сертифікації осіб, котрі пройшли навчання.

Якщо раніше однією з умов для підписки ВНЗ на програму була наявність двох сертифікованих викладачів, то зараз ця вимога не є обов'язковою. А після отримання підписки навчальний заклад матиме можливість протягом півроку забезпечити підготовку викладачів та проходження ними сертифікації, тому що ще й досі основною перешкодою для реалізації IT-проектів є недостатньо високий рівень володіння ІКТ викладачами. Саме запровадження індустріальної сертифікації для викладачів могло б вирішити цю проблему, тим паче у компанії Microsoft є можливості для її проведення. А отримання викладачами міжнародного сертифікату дозволило б об'єктивно оцінити рівень їх знань і стати конкурентоздатними на міжнародній арені.

Для студентів сьогодні значно розширився перелік електронних курсів у рамках Microsoft IT Academy, які можна призначати переважній більшості студентів відповідно до їх спеціалізації. Таке навчання можна проводити онлайн, без фізичної присутності студентів в аудиторії. Раніше ж у вищих навчальних закладах була необхідність інтегрувати існуючі курси програми Microsoft IT Academy з наявними дисциплінами».

Відповідаючи на запитання учасників круглого столу, Ольга розповіла про спільні проекти з українськими закладами освіти й навести найбільш яскраві приклади співпраці та визначила, які з вищих навчальних закладів є лідерами з використання технологій компанії.

«Наприклад, — зазначила Ольга, — у Оболонському районі столиці реалізовано інфраструктурний проект із поєднання 40 загальноосвітніх навчальних закладів, який базується на хмарних сервісах Microsoft. Яскравим прикладом також є Дніпропетровський ліцей інформаційних технологій, котрий став ресурсним центром для поєднання навчальних закладів області в єдину мережу шляхом використання хмарних технологій.

Серед вищих навчальних закладів можна відзначити Донецький національний університет (ДонНУ), котрий зараз переїхав у місто Вінницю, Сумський державний університет, Київський національний університет імені Бориса Грінченка та Вінницький національний технічний університет.

Що ж стосується столичних ВНЗ, які за рейтингами займають перші позиції в Україні, оскільки це великі структури, їм притаманна певна інертність. Тому запуск масштабних проектів із ними може зайняти більше часу. Щоб зрозуміти, скільки потрібно часу для успішного впровадження комплексних проектів, можна навести приклад 3-річної співпраці Microsoft з ДонНУ. Це підтверджує можливість упровадження комплексних рішень у досить розумні строки, якщо адміністрація університету дійсно готова до такої співпраці.

Враховуючи те, що наша держава безповоротно взяла курс на економічний та політичний союз із ЄС, актуальним є також вирішення проблеми дотримання законодавства у

сфері інтелектуальної власності. Останнім часом більше уваги в Україні приділяється цим проблемам, тому будемо сподіватись на покращення ситуації і у закладах освіти, але поки що загальна картина у вищих навчальних закладах є невтішною і більшою мірою в них порушується право інтелектуальної власності. Однак є і гарна практика легалізації програмного забезпечення: є заклади, котрі у повному обсязі відповідають вимогам законодавства в цьому питанні. Саме з такими ВНЗ ми готові розвивати стратегічні програми та допомагати будувати інфраструктурні і педагогічні проекти.

Сьогодні на багатьох прикладах ми бачимо, як технології дозволяють зробити викладацьку

А. М. Поручник відкриває EID-2015

Л. Л. Антонюк «Роль міжнародних проектів у формуванні практичних компетенцій студентів»

вати свою діяльність. Ці можливості полягають у підвищенні кваліфікації обслуговуючого персоналу і викладачів та доступності програмного забезпечення, яке вони можуть використовувати.

Для вирішення цього питання компанія Microsoft інвестувала суттєві кошти у розвиток системи масових онлайн-курсів на платформі Microsoft Virtual Academy, де є багато русифікованих матеріалів по використанню інформаційних технологій у побудові інфраструктурних рішень, але відкритим залишається питання забезпечення внутрішньої мотивації та зовнішнього стимулювання IT-персоналу ВНЗ до навчання.

Інша програма, яка дозволяє університетам здійснювати підготовку фахівців, що мають

діяльність більш ефективною, відкрити нові можливості для навчання і обміну знаннями, систематизувати та забезпечити доступність інформації, налагодити дистанційне навчання. Це дозволяє педагогам та учням реалізувати свій потенціал повною мірою. Ми відкриті до співпраці з закладами освіти і науки та впевнені, що це важлива складова модернізації системи освіти в країні».

Результатом дискусії, що розгорнулася серед учасників круглого столу після виступу Ольги, були пропозиції поновити розпочату Microsoft співпрацю з нашим університетом шляхом реалізації пілотного проекту на одному з найінноваційніших факультетів університету — ФЕТАУ.

Продовжуючи обговорювати практичні аспекти забезпечення високої якості навчального процесу в сучасному ВНЗ, учасники круглого столу поставили перед собою низку проблемних питань: «Яким має бути конкурентоспроможний університет?», «Як найефективніше забезпечити імплементацію практичної складової в початковий процес і чому роботодавці мають співпрацювати саме з нашим ВНЗ?». Відповіді на ці питання шукали разом із представниками роботодавців, зверталися до світового досвіду та до найуспішніших практик нашого університету.

Перш за все, звернулися до досвіду роботодавців.

Представник компанії «Ernst & Young», фахівець із відбору персоналу та розвитку бренду роботодавця Єлизавета Максимець зазначила, що роботодавці готові зацікавити молодих спеціалістів офіційним працевлаштуванням, навчальними програмами та кар'єрним розвитком, однак, натомість, пред'являють до підбору персоналу серйозні вимоги.

Компанія «Ernst & Young» (EY) є міжнародним лідером із аудиту, оподаткування, супроводу угод і консультування. Згідно з рейтингом Europe's Most Attractive Employer 2015, що складений незалежною дослідницькою компанією Universum, EY посідає четверте місце серед найбільш привабливих роботодавців у Європі, поступаючись місцем Google, L'Oréal та Microsoft.

Свою метою компанія вбачає — удосконалюючи бізнес, змінювати світ на краще, а також залучати і розвивати таланти, які стають частиною високоєфективних команд EY в різних країнах. Компанія дотримується принципу рівних можливостей у процесі відбору кандидатів і прислухається до студентів, щоб відповідати їх очікуванням. Так, згідно з опитуванням студентів бізнес-факультетів, компанія «Ernst & Young» визнана найкращим роботодавцем серед компаній, що надають професійні послуги. Вона також увійшла до десятки найкращих роботодавців України згідно з опитуванням Ukraine's Most Attractive Employers 2015, проведеним компанією Universum серед 12 000 фахівців. EY займає першу позицію серед компаній «Великої четвірки» в Україні на думку професіоналів та студентів.

Досягнутий результат підтверджує, що заходи компанії, спрямовані на турботу про співробітників, отримують визнання і на зовнішньому ринку. EY розробила низку ініціатив, спрямованих на підтримку співробітників у побудові кар'єри і розкритті їх потенціалу. Вони включають професійну сертифікацію, міжнародну мобільність, підтримку здорового способу життя, соціальну відповідальність і багато іншого. Визнання в рейтингу Universum збільшує популярність компанії на ринку і допомагає залучати та утримувати найкращі кадри. Згідно з опитуваннями компанії Universum, прагнення до професійного розвитку та кар'єрного зростання є вирішальним фактором для багатьох студентів в Європі.

Компанії зі сфери професійних послуг відкривають перед студентами бізнес-факультетів широкі можливості для розвитку, професійної підготовки та кар'єрного зростання. Близько половини співробітників EY розпочали кар'єру в компанії у студентські роки. Для студентів з активною життєвою позицією компанія пропонує широкий спектр можливостей: від конкурсів до програм стажування й набору молодих фахівців. Серед них: «Університет EY», «Молоде покоління фінансових управлінців», «Кава з партнером», Дні відкритих дверей та багато іншого.

Так, наприклад, вже третій рік поспіль компанія EY запрошує студентів-магістрів KNEU брати участь у навчальному проекті «Молоде покоління фінансових управлінців». В програмі підготовки: лекції від провідних фахівців EY — для 50 найуспішніших студентів магістратури та розв'язання фінального кейсу, який зараховується як міжпредметний тренінг. За результатами навчання на програмі, найкращі студенти отримують можливість пройти оплачуване стажування в компанії в рамках університетської практики.

В новому навчальному році компанія EY пропонує студентам знов приєднатися до проекту «Університет EY» — це безкоштовна навчальна програма з професійної підготовки. Ключовим завданням проекту є створення для студентів умов для засвоєння ексклюзивних практичних знань та обговорення з фахівцями компанії EY ключових професійних тенденцій. Також в новому навчальному році відкриваються можливості й для викладачів пройти стажування у відділі аудиту.

В процесі дискусії, разом з Єлизаветою Максимець ми відшукали відповіді на питання: «Які вимоги пред'являють бізнес-структури до випускників (набір компетенцій)?», «Чи відповідають випускники KNEU даним вимогам?», «Яких практичних навичок не вистачає?».

Виявилось, що компанія повністю задоволена якістю професійної підготовки випускників KNEU, які пройшли відбір і працевлаштувалися до компанії «Ernst & Young». Як правило, це студенти, що пройшли практику в компанії чи брали

І. В. Кулага «Сучасний університет — проектний підхід до організації роботи згідно до положень європейських кваліфікаційних рамок»

участь у навчальних проектах EY та показали найкращі результати професійного відбору. Однак, навіть найуспішнішим випускникам слід розвивати так звані «м'які навички» (soft skills), серед яких визначальними є комунікативні, а також уміння вирішувати конфлікти, уміння працювати в команді.

Своїм досвідом співпраці з «Ernst & Young» та іншими провідними міжнародними компаніями поділилася професор кафедри міжнародної економіки, директор Інституту вищої освіти Лариса Леоніівна Антонюк.

Особливу увагу Лариса Леоніівна приділила аналізу досвіду участі наших студентів в міжнародних проектах, оскільки вони відіграють визначальну роль у формуванні практичних компетенцій студентів.

Дійсно, результати, отримані нашими студентами під керівництвом професора Л. Л. Антонюк, є вражаючими.

П'ять років тому, спільно з CFA Institute Ukraine було вперше організовано національний конкурс в KNEU, і за цей період підготовлено п'ять команд — призерів як національних, так і міжнародних конкурсів.

В 2015 році команда студентів KNEU посіла перше місце на п'ятому щорічному міжнародному конкурсі фінансових аналітиків «CFA Institute Research Challenge in Ukraine», стала переможцем регіонального фіналу міжнародного авторитетного змагання фінансових аналітиків «CFA Institute Research Challenge» серед країн Європи, Близького Сходу та Африки та блискуче представила Україну і наш університет на Глобальному фіналі у Атланті (США).

В фінальному етапі CFA Institute Research Challenge взяли участь 4 команди — чемпіони своїх регіонів, у ньому загалом цього року взяли участь 4000 студентів 865 університетів з 70 країн світу. Азійсько-Тихоокеанський регіон представляла команда Університету Атенео-де-Маніла, Філіппіни (Ateneo de Manila University); Американський регіон — команди Університету Флориди (University of Florida) та Канізіуського коледжу (Canisius College), країни Європи, Близького Сходу та Африки — команда Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (Україна).

Команда майбутніх професіоналів з інвестиційного менеджменту KNEU у складі студентів факультету міжнародної економіки і менеджменту: капітана Захара Дерюги, та членів команди Богдана Бараса, Анастасії Віхрової, Юлії Клен, Євгена Зарного, інвестувала сотні годин вільного від навчання часу на підготовку висококонкурентного звіту з інвестиційного аналізу медіахолдингу RTL Group. Завдяки такій наполегливій роботі команда підтвердила статус регіонального

чемпіона, була проголошена глобальним фіналістом, і фактично посіла друге місце у CFA Institute Global Research Challenge. Вагомий внесок у перемогу здійснили наставник команди професор Лариса Леоніівна Антонюк та ментор від індустрії Іван Січкара, який працює в інвестиційному бізнесі в Денвері (США) та є випускником факультету міжнародної економіки і менеджменту.

Ще одна ініціатива, яка є вкрай важливою для сучасного суспільства, це поширення соціальних проектів задля підвищення життєвих стандартів та рівня якості життя людей. Успіх реалізації соціальних проектів KNEU відзначений перемогами команди Enactus KNEU на Національних та Глобальних змаганнях. Так, на Всесвітньому кубку міжнародного конкурсу студентських соціальних проектів Енактус (Enactus) в Пекіні (КНР) команда Enactus KNEU посіла третє місце. Такому здобутку передувала наполеглива праця під керівництвом наставника команди — Л. Л. Антонюк, й реалізація трьох успішних проектів, що були представлені на Національних змаганнях:

- **Learn** — всеукраїнська освітня он-лайн платформа з підготовки дітей з інтернатів та дитячих будинків, а також малозабезпечених сімей до складання Зовнішнього незалежного оцінювання;

- **Green University** — виховання екосвідомості у студентів та викладачів Університету, а також підвищення соціальної відповідальності;

- **Spark** — створення студентської консалтингової компанії, яка надає послуги фізичним та юридичним особам.

Найвагомішим проектом команди, що був представлений у Пекіні, є проект "iLearn", який було розроблено та реалізовано у партнерстві з

країнами, у вітчизняній бізнес-освіті переважно представлені сертифікаційні програми закордонних професійних асоціацій та інститутів.

Програма CIMA суттєво відрізняється від інших кваліфікацій у сфері обліку і фінансів тим, що наголос робиться на питаннях управлінського обліку, стратегії та менеджменту (докладніше на: www.cimaglobal.com, www.cima.kneu.edu.ua).

В листопаді — грудні 2014 року в KNEU відбулися перші заняття за англійською програмою CIMA Certificate in Business Accounting, слухачами якої стали найкращі студенти магістерської програми «Міжнародний облік і аудит». Але розширення програми професійної сертифікації CIMA в KNEU має певні труднощі, зокрема низький рівень володіння англійською мовою студентами та висока вартість програми.

Однак, незважаючи на вищезазначені проблеми, свідченням успішності реалізації проекту «CIMA KNEU» є вихід у національний фінал міжнародного студентського конкурсу CIMA Global Business Challenge 2015 трьох команд студентів KNEU, одна з яких стала переможцем змагань й вперше представлятиме Україну на глобальному фіналі в Польщі.

На прикладі цих успішно реалізованих проектів ми можемо переконалися, що, не зважаючи на наявні труднощі, такі якості як ініціативність, активність і наполегливість дозволяють викладачам і студентам досягати високих результатів й розвивати лідерський потенціал.

З доповіддю «Методи фасилітації для формування лідерського потенціалу у соціальній сфері» виступила Ганна Сергіївна Скиткова, доцент кафедри стратегії підприємств KNEU, керівник програми «Активні громадяни».

В своєму виступі Ганна Сергіївна запропонувала для обговорення питання «Які європейські методи «навчання-через-участь» можливо запровадити в бізнес-освіті для розвитку лідерства?». Одним з таких методів є метод фасилітації (від Facilitate — допомагати, полегшувати, сприяти) як спосіб організації процесу колективного розв'язання проблем у групі. Це одночасно процес та сукупність навичок, які дозволяють ефективно організовувати

обговорення складної проблеми та за короткий термін виконати усі заплановані дії із максимальним залученням учасників процесу. Фасилітатором є фахівець, який не зацікавлений у підсумках обговорення, не представляє інтереси жодної з груп-учасників і не бере участі в обговоренні, але несе відповідальність за якісне виконання завдань. Фасилітатор не змушує учасників групи виконувати власні інструкції та розпорядження, а поєднує у собі ознаки керівника, лідера та учасника процесу.

В процесі обговорення були виділені такі прикриття Європейським союзом цінності фасилітації в освіті, як: 1) відкритість, чесність і прозорість; 2) відмова від дискримінації та насильства; 3) відчуття відповідальності; 4) готовність забезпечувати рівний доступ до участі в навчанні; 5) повага до розмаїття; 6) налаштованість на доброзичливу дискусію з опонентом.

Для ефективного впровадження методів фасилітації у бізнес-освіту, викладач-фасилітатор має розвивати такі наступні компетенції для розвитку соціального лідерства, як: навички ефективного міжособистісного спілкування, вміння управляти групою; навички синтезу й аналізу, добре відпрацьована методика подання матеріалу; сильне відчуття і розуміння локальної та національної культури й ідентичності; високі комунікативні навички (у т. ч. міжкультурного спілкування); повага до розмаїття і здатність враховувати відмінності між людьми в своїй діяльності; розуміння та відданість цінностям спільноти, розуміння місцевих систем і процесів; наявність сформованої локальної та національної мережі професійних контактів.

В той же час для успішної роботи в нестійких громадах і громадах, які постраждали від конфлікту, що сьогодні є актуальним для України, викладач-фасилітатор має володіти: міцними практичними знаннями з аналізу конфліктів, прийомів їх трансформації, а також з теорії й практики врегулювання конфліктних ситуацій; досвідом діяльності в галузі громадського розвитку, роботи із системами та процесами в нестабільних громадах і громадах, які потерпають від конфліктів; розуміти принципи рефлексивної практики і бути готовим її застосовувати.

Прикладом впровадження такого підходу є започаткована Британською радою в Україні Програма «Активні громадяни» (www.britishecoun

Підведення підсумків роботи круглого столу

Громадською спільнотою "Освіторія" та за підтримки Благодійного фонду Василя Хмельницького "Шляхи у майбутнє".

І ще одним із вагомих здобутків KNEU є проведення в нашому університеті (вперше в Україні) Національного фіналу міжнародного студентського конкурсу CIMA Global Business Challenge 2015. Конкурс дає шанс майбутнім експертам і лідерам отримати практичний досвід вирішення реальних задач в бізнес-середовищі, покращити свої навички роботи в команді, а також зробити значний внесок в свою подальшу кар'єру.

Проведенню даного заходу передувала тривала робота колективу Інституту вищої освіти під керівництвом його директора — професора Л. Л. Антонюк із запровадження програми CIMA в KNEU. Саме за ініціативи Інституту вищої освіти KNEU, наш університет став першим державним вищим навчальним закладом в Україні, офіційно акредитованим британським Інститутом з управлінського обліку (Chartered Institute of Management Accountants, CIMA), який готує своїх студентів та інших слухачів для отримання міжнародної професійної кваліфікації CIMA

«Професійна сертифікація є невід'ємною частиною отримання сучасної бізнес-освіти, що дозволяє ефективно формувати і об'єктивно оцінювати компетенції економістів, менеджерів, підприємців» — зазначила координатор програми CIMA в KNEU, старший викладач кафедри стратегії підприємств Вікторія Ліщинська, аналізуючи досвід реалізації програми CIMA в KNEU та роль міжнародних програм професійної сертифікації в сучасній бізнес-освіті.

Оскільки в Україні рівень культури добровільної професійної сертифікації на сьогоднішній день значно нижчий у порівнянні з розвиненими

сіl.org), яка з травня 2015 року реалізується ГО «Клуб економістів» (www.economists.org.ua) в якості національного партнера Британської Ради та у тісній співпраці з КНЕУ імені Вадима Гетьмана на кафедрі стратегії підприємств (www.spkneu.org).

Програма «Активні громадяни» орієнтована на формування лідерського потенціалу в соціальній сфері та покликана сприяти розвитку навичок міжкультурного діалогу й соціальної відповідальності як базових якостей лідера 21 століття. Мета програми — створити світ, у якому люди мають можливість мирно й ефективно взаємодіяти з іншими задля сталого розвитку своїх громад.

Програма реалізується на глобальному і національному рівнях шляхом проведення ряду тренінгів та фасилітаційних сесій для соціально активної молоді та учасників професійних, громадських та інших організацій, а також неформальних громад. За результатами тренінгів учасники розвивають навички соціального лідерства та партнерства, налагоджують контакти для подальшої співпраці, отримують можливість долучитись до глобальної програми «Активні громадяни» та взяти участь у конкурсі на отримання фінансування від Британської Ради.

Професійна фасилітація як метод розвитку лідерства в бізнес-освіті дає ряд наступних переваг: більш високу якість групової роботи; група залишається зосередженою на поставлених завданнях; ситуація вивчається більш повно; зводяться до мінімуму міжособистісні конфлікти; створюється атмосфера підтримки та відкритості, що в подальшому призводить до підтримки отри-

маних результатів та їх своєчасного здійснення.

Подальше обговорення питань можливостей реалізації європейського освітнього досвіду на теренах нашої країни продовжилася аналізом досвіду забезпечення практичної складової в навчальному процесі зарубіжних університетів.

Досвідом, набутим під час стажування в зарубіжних ВНЗ, поділилися старший викладач кафедри іноземних мов факультету МЕІМ Олена Ігорівна Циркун та заступник директора Інституту бізнес-освіти, доцент кафедри політичної економії обліково-економічних факультетів Ірина Володимирівна Кулага.

З доповіді Олени Ігорівни «Інноваційні стратегії американських дослідницьких університетів світового класу» ми дізналися про досвід США в розбудові університетів світового класу, який вона вивчала під час стажування в американських університетах.

Ірина Володимирівна в своїй презентації «Сучасний університет — проектний підхід до організації роботи згідно до положень європейських кваліфікаційних рамок» поділилася результатами вивчення польського досвіду, з яким ознайомилася під час стажування у Вищій школі інформатики (WSiU) м. Лодзь.

Стажування відбувалося за організації та підтримки Фондації Central European Academy Studies and Certification (CEASC), яка впродовж останніх років організовує цільові освітні проекти для представників українського академічного середовища, що покликані оптимізувати процес переходу українських науковців і викладачів до ефективної діяльності у рамках програм ЄС.

Протягом 2014-2015 навчального року даними можливостями вже скористалися ініціативні та інноваційні викладачі нашого університету, серед яких: доцент кафедри стратегії підприємств Г. С. Скитьова, завідувач кафедри банківських інвестицій професор Т. В. Майорова та доцент кафедри банківських інвестицій О. М. Юркевич, доцент кафедри німецької мови Л. М. Курченко, доцент кафедри політичної економії, заступник директора ІБО, О. В. Ткаченко, доценти кафедри банківської справи Т. П. Остапишин та Т. С. Шемет.

Під час стажування викладачі детально ознайомилися з принципами побудови трирівневої системи вищої освіти та кваліфікаційних рівнів європейського освітнього простору, дізналися про проектний підхід до організації навчального процесу в європейських університетах та до формування навчальних планів, а також про особливості роботи із програмами ЄС Horizon 2020 і Erasmus +. Програма стажування передбачала участь у тренінгах, роботу в проектних групах, відвідування бізнес-інкубатору, знайомство із роботою академічного бюро практик і кар'єри, а також можливість публікації результатів своїх досліджень у науковому виданні WSiU та CEASC «Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja; do'wiadczenie». Окрім навчання, викладачі університету отримали пропозицію про співпрацю від польських ВНЗ та в рамках стажування підготували до підписання двосторонню угоду про співробітництво між університетами.

Ознайомившись з досвідом стажування викла-

дачів КНЕУ в зарубіжних університетах, учасники круглого столу виявили бажання вивчити цей досвід більш детально й поділитися своїм. Було визначено за доцільне з метою поширення інновацій та обміну досвідом проводити регулярні зустрічі в рамках освітнього клубу «Education Club», який започатковано на базі гугл-групи «Інноваційні викладачі». Перша зустріч учасників клубу запланована на початок нового навчального року.

Підведення підсумків роботи круглого столу відбулося згідно традиційного щорічного ритуалу завершення Дня інноваційної освіти — у вигляді анкетування учасників заходу. Узагальнюючи результати анкетування, можна констатувати, що Дні інноваційної освіти, які щорічно проводяться в Інституті бізнес-освіти, завжди викликають значний інтерес. Питання, що розглядалися на EID-2015, не тільки зацікавили учасників заходу, але й надали потужний поштовх до подальшого розвитку: частина учасників висловили бажання пройти запропоновані Лізою Максимець стажування в компанії, інша частина — взяти участь в проекті «Активні громадяни», окремі учасники вже запланували для себе закордонні стажування. EID-2015 відбувся, попереду нові проекти!

Ірина Кулага,
заступник директора ІБО з методичної роботи, науковий співробітник Інституту вищої освіти, доцент кафедри політичної економії

News pro вуз

Моніторингова місія, консультаційний семінар та поширення результатів проекту ЄС TEMPUS BUSEEG-RU-UA в ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»

У червні в ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» відбувся моніторинг Проекту ЄС Tempus «Набуття професійних та підприємницьких навичок за допомогою виховання підприємницького духу та консультації підприємців-початківців» («BUSEEG-RU-UA») 544202-TEMPUS-1-2013-1-AT-TEMPUS-JPHES, який від імені Виконавчого Агентства з питань освіти, аудіовізуальних засобів та культури (EACEA) здійснювався Національним Еразмус + Офісом в Україні. Від EACEA в моніторингу взяв участь Жозе Гутієрес Фернандес, від Національного Еразмус + Офісу в Україні — директор Світлана Шитікова та менеджери з моніторингу Олена Оржель та Світлана Башокова, від ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана» — Анатолій Федорович Павленко — ректор університету, Дмитро Григорович Лук'яненко — перший проректор з науково-педагогічної та наукової роботи, Анатолій Михайлович Колот — проректор з науково-педагогічної роботи, Віктор Іванович Чужиков — проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, Нужненко Катерина Анатоліївна — директор Центру міжнародних зв'язків, представники Віденського економічного університету (Ріхард Фортмюллер, Нора Чеховські), команда проекту від ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» (В. М. Петюх, Г. О. Швиданенко, С. Ф. Лазарева, А. В. Василик, Т. Г. Кицак, О. Г. Брінцева, К. С. Бойченко), викладачі кафедри управління персоналом та економіки праці (О. М. Поплавська, О. М. Білик, Т. В. Вонберг, О. Ю. Фіненко), викладачі кафедри інформаційного менеджменту (Н. К. Самченко, С. Ю. Кордунов), директор та викладачі Коледжу інформаційних систем та технологій КНЕУ (Н. Ю. Грицак, Л. А. Ющенко, Г. Ф. Гусева), директор та викладачі Економічного коледжу КНЕУ (В. І. Марушевська, А. П. Мартиненко, І. В. Циганок, З. А. Попова, М. В. Крижанівська, І. В. Волкова, Н. М. Кожухар), команда проекту з Чернігівського національного технологічного університету (О. І. Гонта, С. І. Пономаренко), команда проекту з НТУ «Харківський політехнічний університет» (О. І. Савченко, Р. О. Нестеренко), команда проекту з Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка (О. В. Ткач, М. М. Мацола), внутрішні та зовнішні стейкхолдери.

Під час Моніторингової місії проводилось вивчення діяльності, яка виконується в рамках проекту, аналіз ключових параметрів проекту ЄС Tempus «BUSEEG-RU-UA», порівняння планових та фактично досягнутих результатів, ґрунтовне ознайомлення з ВНЗ — учасниками проекту, проектними командами та зацікавленими сторонами, розроблених продуктів, а також визначення, чи має проект проблеми в оперативній та / або фінансовій діяльності, які можуть бути обговорені та вирішені.

Представники Національного Еразмус + Офісу в Україні зустрілись з усіма працівниками, залученими до проекту (академічними та адміністративними), а також студентами, випускниками та неакадемічними партнерами.

Наприкінці дня Національним Еразмус + Офісом в Україні на брифінговій сесії були представлені позитивні відгуки про проект та рекомендації з удосконалення діяльності проектних команд. Передбачається, що Виконавче Агентство з питань освіти, аудіовізуальних засобів та культури (EACEA) найближчим часом направить Грантхолдеру — Віденському економічному університету — офіційний відгук про моніторинговий візит з рекомендаціями.

23-25 червня у ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» відбулись консультаційний семінар та

розповсюдження результатів проекту ЄС Tempus «Набуття професійних і підприємницьких навичок за допомогою виховання підприємницького духу та консультації підприємців-початківців» 544202-TEMPUS-1-2013-1-AT-TEMPUS-JPHES (BUSEEG-RU-UA).

У роботі семінару взяли участь команди проекту від Віденського економічного університету, Університету м. Констанц, Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана та Нижньоновгородського державного університету ім. Н. І. Лобачевського, представник Торгово-промислової палати України, а також викладачі КНЕУ, Економічного коледжу та Коледжу інформаційних систем і технологій КНЕУ.

Цілями консультаційного семінару було підведення підсумків курсів підвищення кваліфікації викладачів КНЕУ, індивідуальна консультація розробників матеріалів, дисемінація результатів проекту, виступи та майстер-класи.

Розпочав зустріч професор Томас Дайссінгер (Університет м. Констанц) з виступом «Порівняння структур завдань закладів професійної освіти Німеччини та Австрії», у якому окреслив особливості, функції та відмінності німецької та австрійської систем професійної освіти.

Керівник проекту професор Ріхард Фортмюллер та Марія Форабергер (Віденський університет економіки і бізнесу, Австрія) провели з учасниками семінару майстер-клас «Соціальні дилеми», що передбачав використання ігрових та технологіч командної роботи для відпрацювання питань розподілу соціальних благ, врахування інтересів різних стейкхолдерів (органів державної влади, населення, установ, що надають послуги з охорони здоров'я, освіти тощо), підвищення соціальної відповідальності.

Також вони зробили презентацію на тему «Формування фінансового плану бізнесу» з використанням кейсу та залученням до роботи і дискусії учасників семінару.

24 червня на семінарі для підведення підсумків курсів підвищення кваліфікації викладачів КНЕУ, які були організовані під егідою проекту TEMPUS BUSEEG-RU-UA, викладачами-слухачами курсів під керівництвом професора Г. О. Швиданенко відбулась презентація розроблених командами бізнес-планів. Професор Г. О. Швиданенко та доцент К. С. Бойченко провели за участі всіх учасників семінару майстер-клас «Ми створюємо бізнес і формуємо команду». Учасник команди проекту від Віденського економічного університету Герхард Гайслер вручив сертифікати про закінчення курсів підвищення кваліфікації викладачам КНЕУ.

Наприкінці семінару відбулись індивідуальні бесіди Герхарда Гайслера і Мікаела Лушина з розробниками матеріалів проекту — викладачами КНЕУ.

Згідно програми консультаційного семінару та розповсюдження результатів проекту було здійснено також дисемінаційні заходи в Уманському національному університеті садівництва (м. Умань) та в Інституті підготовки кадрів Державної служби зайнятості (м. Київ).

24 червня відбулось представлення проекту ЄС Tempus 544202 — TEMPUS — 1 — 2013 — 1 — AT —

TEMPUS-JPHES (BUSEEG-RU-UA) «Набуття професійних і підприємницьких навичок за допомогою виховання підприємницького духу та консультації підприємців-початківців» в Уманському національному університеті садівництва в рамках реалізації процесу дисемінації, що передбачено програмою проекту.

До Уманського національного університету завітали професор Ріхард Фортмюллер та Марія Форабергер (Віденський економічний університет), професор Томас Дайссінгер (університет м. Констанц), професор Василь Петюх та доцент Тарас Кицак (Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана).

Професор В. М. Петюх та професор Ріхард Фортмюллер в конференц-залі головного корпусу університету презентували перед запрошеними викладачами та співробітниками головні концептуальні засади проекту ЄС Tempus.

Після виступу Фортмюллера відбулось жваве обговорення презентації, викладачі мали можливість отримати відповідь на актуальні для них питання щодо проекту, а також про особливості якості трудового життя науково-педагогічних працівників Віденського економічного університету.

25 червня відбулось представлення проекту ЄС Tempus 544202 — TEMPUS — 1 — 2013 — 1 — AT — TEMPUS-JPHES (BUSEEG-RU-UA) «Набуття професійних і підприємницьких навичок за допомогою виховання підприємницького духу та консультації підприємців-початківців» в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України в рамках проведення дисемінації проекту.

Професор В. М. Петюх та професор Ріхард Фортмюллер виступили з доповіддю на тему «Формування професійних та підприємницьких навичок шляхом виховання підприємницького духу та консультацій підприємців-початківців».

У своєму виступі професор Ріхард Фортмюллер акцентував увагу на необхідності формування компетентностей, розвитку підприємницького духу в осіб, що планують відкрити власний бізнес. Також він звернув увагу на можливість удосконалення навчально-методичного забезпечення підготовки підприємців-початківців державною службою зайнятості України з використанням навчальних матеріалів, які розроблені в процесі реалізації проекту ЄС Tempus. Професор Фортмюллер також поділився досвідом організації роботи служби зайнятості у Австрії.

В. М. Петюх, А. В. Василик,
Т. Г. Кицак, О. Г. Брінцева,
кафедра управління персоналом та економіки праці

Конкурс

CIMA GLOBAL BUSINESS CHALLENGE

З ПЕРСПЕКТИВОЮ НА БЛИСКУЧЕ МАЙБУТНЄ

Наприкінці червня відбулась непересічна подія в житті Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Вперше в Україні, і саме в нашому університеті, пройшов міжнародний студентський конкурс CIMA Global Business Challenge (CIMA GBC).

CIMA GBC — це конкурс, який проводить британський Королівський інститут управлінського обліку (Chartered Institute of Management Accountants), що є одним із засновників Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC), Глобальної асоціації фахівців з управлінського обліку (Chartered Global Management Accountant, CGMA) та найбільшим професійним об'єднанням фахівців в сфері управлінського обліку.

CIMA GBC — це чудова можливість для студентів по всьому світу продемонструвати свій талант в області управління бізнесом. Конкурс дає шанс майбутнім економістам і бізнес-лідерам отримати практичний досвід вирішення реальних задач в бізнес-середовищі, покращити свої навички роботи в команді, а також зробити вагомий внесок в свою подальшу кар'єру. Цей конкурс — ідеальний трамплін для найбільш здібних і амбітних студентів, які хочуть повністю реалізувати свій потенціал у професійній діяльності.

Вже три роки поспіль команди КНЕУ під науковим керівництвом професора Л. Л. Антоноук беруть участь в конкурсі CIMA GBC. Але раніше команди з України змушені були брати участь в інших національних змаганнях, що створювало значні труднощі для участі українських студентів та не дозволяло потрапити до глобального фіналу. Тому Інститут вищої освіти КНЕУ ініціював проведення змагань CIMA GBC в Україні.

Співпраця КНЕУ та CIMA розпочалася в 2013 році. Зусиллями Інституту вищої освіти КНЕУ наш університет став першим державним вищим навчальним закладом в Україні, який отримав офіційну акредитацію, що дозволяє студентам КНЕУ навчатися за міжнародними англійськими програмами CIMA Certificate in Business Accounting та CIMA Diploma in Management Accounting для отримання міжнародної професійної кваліфікації CIMA паралельно з дипломом бакалавра та магістра (деталі на сайті <http://cima.kneu.edu.ua>).

В 2015 році в конкурсі CIMA Global Business Challenge взяли участь студентські команди з університетів двадцяти шести країн світу. Конкурс проходить в два етапи — національний і глобальний.

Відбір на національний етап змагань має декілька кроків. Перш за все, студентські команди реєструються як такі, що мають бажання взяти участь в цьому конкурсі. Команди формуються з чотирьох студентів, які володіють достатніми аналітичними навичками та гарною англійською мовою. Зареєстровані команди аналізують бізнес-кейс та складають професійний аналітичний звіт. За результатами поданих звітів визначаються чотири команди, які проходять до наступного етапу.

Відбір на національний етап змагань має декілька кроків. Перш за все, студентські команди реєструються як такі, що мають бажання взяти участь в цьому конкурсі. Команди формуються з чотирьох студентів, які володіють достатніми аналітичними навичками та гарною англійською мовою. Зареєстровані команди аналізують бізнес-кейс та складають професійний аналітичний звіт. За результатами поданих звітів визначаються чотири команди, які проходять до наступного етапу.

Цього року на перший національний етап конкурсу CIMA GBC зареєструвалося понад 50 команд з українських вищих навчальних закладів. За результатами підготовлених ними конкурсних аналітичних звітів в фінал вийшли три команди з Київського національного економічного університету та одна команда з Одеського національного економічного університету.

На національному фіналі, який пройшов в Центрі культури і мистецтв КНЕУ, команди робили презентації своїх розробок, демонстрували відео-привітання та відповідали на непрості запитання членів журі. Журі національного фіналу очолював віце-президент CIMA Ендрю Міскін. Також до його складу увійшли українські бізнес-лідери — Михайло Стрижко та Олена Завора, представники таких всесвітньо відомих компаній, як PricewaterhouseCooper та Deloitte.

Перемогу в першому національному фіналі CIMA GBC здобула команда КНЕУ у складі студентів факультету міжнародної економіки і менеджменту Катерини Фроленко, Надії Шамаріної, Ольги Коротич та Ольги Жданової. Вони вперше представляли наш університет і Україну в цілому на глобальному фіналі CIMA GBC, який пройшов 3 серпня в м. Варшава (Польща).

Підсумовуючи, варто зазначити, що такі міжнародні студентські конкурси, як CIMA Global Business Challenge, формують у студентів глобальні професійні компетенції, що розкривають перед ними безліч перспектив у майбутньому.

Вікторія Ліщинська,
координатор програми CIMA в КНЕУ
<http://cima.kneu.edu.ua>

Ми і світ

EISTI та КНЕУ – нові горизонти співробітництва

Наприкінці травня відбувся візит pana директора Вищої міжнародної школи комп'ютерних наук та інформаційних технологій (EISTI, Франція, м. Сержі) доктора Незіма Фінтца (Nezim Fintz) в ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Нагадаємо, що у 2012 році Французько-Український інститут менеджменту розробив програму взаємодії з провідним французьким приватним закладом — Вищою міжнародною школою комп'ютерних наук та інформаційних технологій (EISTI), яка знаходиться у містечку Сержі — передмісті Парижа.

У ході візиту відбулась зустріч з керівництвом університету, а саме з ректором університету А. Ф. Павленком та проректором з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків В. І. Чужиковим, під час якої пан Фінтц презентував програми навчання EISTI та окреслив можливі напрями і формати співпраці з КНЕУ.

Особливу увагу пан Фінтц приділяє співпраці з факультетом інформаційних систем і технологій, тому наступна зустріч відбулась саме на цьому факультеті. Спочатку пан Фінтц поспілкувався зі студентами ФІСІТ і розповів про можливості навчання в EISTI за програмами обміну, а потім зустрівся з керівництвом — деканом С. С. Вацаєвим, його заступником Т. В. Данильченко, завідувачем кафедри економіко-математичного моделювання В. В. Вітлінським, після чого відбувся науковий семінар із колегами. Плідна дискусія дозволила визначити спільні інтереси і напрями можливого співробітництва.

Також пан Фінтц став гостем на кредитно-економічному факультеті. Декан д. е. н., професор М. І. Діба розповів про структуру факультету; к. е. н., доцент кафедри менеджменту банківської діяльності І. В. Краснова представила програми таких дисциплін, як «Фінансова біржова діяльність» та «Методи аналізу фінансових ринків», презентувала науковий проект «Оптимізація золотовалютних резервів НБУ». Докторант кафедри банківських інвестицій Є. А. Поліщук розповів про магістерську програму «Фінансування інвестиційних проектів». Варто зауважити, що з цього факультету вже два роки поспіль успішно навчаються в рамках включеного навчання студенти-магістранти. Тому кредитно-економічний факультет вже має досвід організації навчання таких студентів.

Наступна зустріч відбулась 25 травня. Назим Фінтц провів відкриту лекцію для членів наукової організації Equity Lab, що працює в рамках КНЕУ ім. В. Гетьмана. Організація об'єднує студентів, що вивчають наукові підходи до математичного та комп'ютерного моделювання економічних процесів та фінансових ринків.

Професор Фінтц доніс студентам європейський погляд на оцінку акцій компаній та доступно виклав дивідендні моделі, що широко використовуються в фінансовому просторі. Студенти отримали високий мотиваційний заряд для подальшого розвитку в сфері фінансового інжинірингу та вивчення сфери застосування чисельних методів.

Сподіваємось, що цей короткостроковий і насичений візит міське Фінтца відкриє нові горизонти для обміну студентів і спільних проектів між EISTI та КНЕУ.

Е. Е. Касімова та О. Б. Шкода,
менеджери Французько-Українського інституту менеджменту

Туга

БОЛЮЧА ВТРАТА

23 липня університет зазнав значної втрати — пішла з життя видатний науковець і педагог, почесний працівник КНЕУ, доктор економічних наук, професор кафедри корпоративних фінансів і контролінгу Марія Дмитрівна Білик.

Народилася Марія Дмитрівна 15 квітня 1943 р. у с. Вереміївка Гразького району тодішньої Полтавської області. У голодні повоєнні роки, рано залишившись без батьків, розпочала трудовий шлях дояркою в колгоспі. Ще навчаючись у школі, підробляла викладачем математики у старших класах.

У 1962 р. Марія Дмитрівна вступила до Київського інституту народного господарства на фінансово-економічний факультет за спеціальністю «Фінанси». У студентські роки очолювала студентське наукове товариство інституту та брала участь у виконанні госпдоговірних тем кафедри фінансів. Навчаючись в аспірантурі, працювала асистентом кафедри й завідувачем кабінету фінансів та кредиту. 1973 року захистила кандидатську дисертацію.

Марія Дмитрівна багато займалася науково-методичною й практичною діяльністю в сфері фінансів. Після захисту дисертації працювала у Всесоюзному інституті підвищення кваліфікації керівних працівників та фахівців Міністерства торгівлі РСР, де з 1986 по 1992 рр. пройшла шлях від викладача до завідувача кафедри ринкової економіки. За її участі, у самий період становлення української економіки на «ринкові рейки», було підготовлено низку розробок з розвитку малого підприємництва, орендних відносин, розроблено нові підходи щодо ведення торгівельної справи (згодом успішно впроваджені Міністерством торгівлі). Загалом, у межах освітнього комплексу економічних дисциплін для керівних працівників торгівлі РСР, за участі М. Білик було розроблено 22 навчальні програми.

У 1992 р. повернулася до альма-матер на кафедру фінансів, спочатку обійнявши посаду доцента, а потім і професора. У важкі 90-ті роки довелося поєднувати основну діяльність із сумісництвом на посаді бухгалтера, згодом головного бухгалтера торговель-

ного підприємства. Також як досвідчений фахівець у 2006 р. була запрошена на роботу до Науково-дослідного фінансового інституту при Міністерстві фінансів України, де тривалий час на засадах сумісництва очолювала відділення місцевих фінансів та регулювання міжбюджетних відносин.

Продовжуючи науково-педагогічну діяльність у КНЕУ, М. Д. Білик підготувала й захистила у 2000 р. докторську дисертацію. З 2008 р. на засадах сумісництва очолювала кафедру фінансів Київського національного університету технологій та дизайну. Кілька років працювала за сумісництвом на посаді професора кафедри фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Працюючи з 2000 р. на посаді професора кафедри корпоративних фінансів і контролінгу, Марія Дмитрівна зробила вагомий внесок у розвиток цієї галузі знань, залишила багатий спадок із близько 300 наукових і навчально-методичних праць (серед яких 11 монографій, 27 підручників і навчальних посібників). За цитованістю праць М. Білик входить до 50 найбільш авторитетних науковців-економістів України.

Як вчений із багатим досвідом, входила до складу спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана та Київського національного торговельно-економічного університету. Під її керівництвом підготовлено й захищено 18 дисертацій. За плідну наукову й освітянську роботу Марію Дмитрівну нагороджено знаком Міністерства освіти і науки «Відмінник освіти України».

Колеги особливо цінували Марію Дмитрівну за рідкісне вміння дослухатися до кожного й цінувати чужу думку, за душевну відкритість і безкорисну готовність допомогти (байдуже, чи це чийсь аспірант, чи колега у скрутних життєвих обставинах). Своє життя звиряла зі словами: «Не роби того, що засуджує твоя совість, і не говори того, що розходиться з правдою».

У нашій пам'яті Марія Дмитрівна залишиться авторитетним, працелюбним і принциповим науковцем, чуйною й широко людиною. І справедливо зазначив під час прощання професор А. М. Поддєрьогін: «Разом з Марією Дмитрівною пішла ціла епоха...»

Висловлюємо скорботу та співчуття рідним та близьким Марії Дмитрівни.

Ректорат та колектив університету

15 років... найстарішій кафедрі університету: до річниці заснування кафедри історії та теорії господарства

Дивна ситуація — 15 років від дня заснування найстарішої кафедри в університеті, який впевнено крокує другим сторіччям своєї історії. Проте парадокс цей пояснюється доволі просто. Наш університет був заснований у 1906 р. Митрофаном Вікторовичем Довнар-Запольським, котрий до березня 1917 р. був і його першим ректором. Він був визначним вченим-істориком, етнографом та архівістом. При цьому саме історична складова у його наукових інтересах була визначальною, а в сфері історичних студій — пріоритетними стали дослідження в контексті історії господарства. Тому початково (у 1904—1905 рр.) він планував заснувати наш університет як історико-філологічний, тобто фактично — як ВНЗ історичного профілю і такий навчальний заклад зрештою йому вдалось відкрити у 1917 р., коли було засновано Археологічний інститут у Києві.

Проте у 1906 р. ситуація була відмінною — в Російській імперії починалась хвиля столипінської реакції і Міністерство народної освіти, якому підпорядковувались навчальні заклади гуманітарного профілю, було найбільш консервативним і перешкоджало створенню нових ВНЗ. Натомість цього року виникло Міністерство торгівлі та промисловості, яке стало одним з найбільш ліберальних у Російській імперії початку ХХ ст. і якому підпорядковувались навчальні заклади економічного профілю. Це, зрештою, і вирішило долю справи — Довнар-Запольський заснував Вищі комерційні курси (з 1908 р. — Київський комерційний інститут). Це був ВНЗ економічного профілю, але вивчення економічної історії (яка саме в цей час остаточно стала пріоритетною у науковій діяльності Довнар-Запольського) у його навчальній програмі не була забута — першими ж були запроваджені предмети цієї спрямованості, зокрема й історія народного господарства, яку читав Митрофан Вікторович, а також історія та теорія державного господарства, історія економічного ладу Західної Європи та Росії у зв'язку з історією торгівлі та їм подібні, перелік яких постійно поповнювався. Серед викладачів, котрі викладали зазначені дисципліни, також переважали визначні вчені. Зокрема, курс історії економічного ладу Західної Європи та Росії у зв'язку з історією торгівлі, курс економічної історії, а також курс історії торгівлі Стародавнього світу та середніх віків викладав визначний український вчений-історик І. В. Лучицький. Закономірно, предмети історико-економічного профілю викладали і знані вчені-економісти. Наприклад, історію політекономії — ректор Київського університету М. М. Цитович, історію фінансів — всесвітньовідомий вчений-фінансист Л. М. Яснопольський. При цьому М. В. Довнар-Запольський був автором перших у Російській імперії підручників з історії народного господарства, які були удостоєні й державних відзнак. Його зусиллями було започатковано й викладання дисциплін «Історія економічних вчень» та «Історія господарського ладу», які на сьогодні поєднані у провідній навчальній дисципліні нашої кафедри — «Історії економіки та економічної думки», що зайвий раз свідчить про збереженість традицій і нерозривний зв'язок процесу викладання цих дисциплін у нашому університеті.

Окрім цього, питання економічної історії активно розроблялись й іншими визначними науковцями, котрі викладали у Київському комерційному інституті (М. М. Бубновим, котрий водночас був деканом історико-філологічного факультету Університету св. Володимира; К. Г. Воблим, котрий у 1918—1919 рр. очолював Київський комерційний інститут, а згодом був віце-президентом АН УРСР; С. С. Остапенком, котрий був випускником Київського комерційного інституту, викладав у ньому, а у 1919 р. був одним з перших

прем'єр-міністрів незалежної України, та іншими). Цей перелік засвідчує важливість студій з економічної історії в розвитку науки загалом.

Таким чином, викладання дисциплін істо-

М. В. Довнар-Запольський (засновник нашого університету і перший викладач економічної історії у ньому)

рико-економічного профілю, так само як і наукові дослідження відповідної тематики, беруть свої початки від перших днів існування нашого університету. У роки українських визвольних змагань 1917—1921 рр. вони суттєво урізноманітнилились, звільнилися від ідеологічного диктату, було започатковано курси економічної історії України (між іншим, саме в нашому університеті — вперше в Україні). Так, професор Є. Д. Сташевський (який у 1919 р. був і деканом комерційно-технічного факультету Київського комерційного інституту) започаткував семінарії з економічної історії України доби середньовіччя, був автором низки цікавих праць про господарський розвиток України XVII — XIX ст.

У радянський період, коли ідеологічний

Є. Д. Сташевський (один із засновників викладання економічної історії України в нашому університеті)

тиск на науку й освіту не лише відновився, але й посилювався, викладання економічної історії і тим більше історії економічної думки ускладнилося та було заполітизоване. Хоча нетривалий період в Київському інституті народного господарства у 1920-х роках і діяла кафедра

економічної історії України, але загалом влада повела наступ на всю систему економічних знань, оскільки розглядала їх за непотрібні через швидку побудову комунізму.

Проте катастрофічні наслідки Другої світової війни і жорстокі реалії цілковитого знищення господарського комплексу країни змусили переглянути цей підхід. Вже у 1944 р. нашому університету було дозволено повернутись до Києва (звідки він був фактично вигнаний у 1934 р.) і почалось розширення змісту навчальних програм. Зрештою, у 1952 р. було створено кафедру економічної історії та економічної географії (яка виступала продовжувачем традицій викладання дисциплін історико-економічного спрямування, започатковану у момент заснування нашого університету). Її очолив д. і. н., професор І. І. Кравченко, а після його смерті в 1953 р. — відомий пізніше історик-економіст, тоді доцент кафедри В. Т. Чунтулов. Із 1954 р. на кафедрі розпочав роботу визначний український вчений-історик В. О. Голобуцький, який у 1961 р. очолив новостворену кафедру історії народного господарства. Ця кафедра проіснувала 10 років, а після виходу В. О. Голобуцького на пенсію (1971 р.) її знов було об'єднано з кафедрою економічної географії, яка з 1988 р. здобула назву кафедри розміщення продуктивних сил.

У 1970-ті рр. дисципліна «Історія економічних учень» була вилучена з навчальних програм, що пояснювалось черговим наступом реакції.

Лише відновлення політичної незалежності України у 1991 р. дозволило поступово відновити вільний розвиток освіти й науки. Позначилось це і на долі історико-економічних дисциплін. Їх викладання початково забезпечували викладачі кафедри політичної економії, зокрема професор Л. Я. Корнійчук, доценти Г. Ю. Кирилова, Н. О. Татаренко та ін.

16 травня 2000 р. наказом № 210 ректора нашого університету А. Ф. Павленка було засновано кафедру історії економічних учень та економічної історії, викладачі якої почали активну роботу з розробки типових (нормативних) програм з економічної історії та історії економічних учень, економічної історії України й історії економічної думки України. Авторські колективи, до яких також входили співробітники кафедри, підготували навчальний посібник і підручник «Історія економічних учень» (проф. Л. Я. Корнійчук, 1996, 1999 рр.), посібник «Економічна історія: лекції» (доц. Н. О. Тимочко, доц. О. А. Пучко, ст. викл. Л. М. Рудомьоткіна, доц. А. О. Маслов, 2000 р.), навчальний посібник «Економічна історія України» (доц. Н. О. Тимочко, 2005 р.), навчально-методичні посібники «Економічна історія» (2001) й «Історія економічних учень» (2002 р.). Професор Л. Я. Корнійчук підготувала та видала навчальний посібник «Історія економічної думки України» (2004 р.).

Наказом ректора нашого університету від 9 червня 2010 р. (№ 448) кафедра отримала нинішню назву — кафедра історії та теорії господарства, що є більш ємкою, засвідчує зв'язок теоретичної та практичної складових і відповідає модерному підходу у наукових студіях.

Нині колектив кафедри активно працює над втіленням у навчальний процес принципів Болонської декларації. Підготовлені програми та навчально-методичне забезпечення нової інтегрованої дисципліни «Історія економіки та економічної думки». Зокрема, видано навчальний посібник (С. В. Степаненко (кер. авт. колективу), В. М. Фещенко, С. Н. Антонюк, Н. О. Тимочко та ін. «Історія економіки та економічної думки», 2010 р.) та навчально-методичний посібник (С. В. Степа-

ненко, В. М. Фещенко, С. Н. Антонюк, Н. О. Тимочко та ін. «Історія економіки та економічної думки», 2008 р.) для самостійного вивчення цієї дисципліни. Опубліковано навчальний посібник з грифом МОН України «Сучасні економічні теорії» (В. М. Фещенко, 2012 р.) та хрестоматію «Економічні праці викладачів КНЕУ (перша третина ХХ ст.)» (С. Н. Антонюк, 2013 р.).

Упродовж 2002—2003 рр. при кафедрі було відкрито аспірантуру та докторантуру. За період з 2002 до 2014 р. захищено дві докторські та 12 кандидатських дисертацій.

Важливою складовою діяльності колективу кафедри є наукові дослідження, їх активне впровадження в навчальний процес. Науководослідна робота на кафедрі проводиться в межах кафедральних тем: «Генезис інститутів ринкової економічної системи» (січень 2005 — грудень 2009 р.); «Господарська система та її відображення в економічній думці: еволюційно-інституціональний аналіз», (січень 2010 — грудень 2014 р.). Науковий керівник досліджень — к. е. н., професор С. В. Степаненко.

У межах науково-дослідних тем члени колективу кафедри видали низку важливих наукових праць, зокрема монографії: В. М. Фещенко «Дослідження проблем становлення та розвитку ринкового господарства в працях економістів України другої половини XIX — поч. XX ст.» (2003 р.), Є. Є. Слущкий «Теорія граничної корисності» (за наук. ред. В. М. Фещенко, укладачі В. М. Фещенко, Т. В. Куриленко, 2006 р.), С. В. Степаненко «Інституціональний аналіз економічних систем (проблеми методології)» (2008 р.), Ю. В. Ушаповський «Ідеї інституціоналізму в економічній думці України XIX — поч. XX ст.» (2012 р.), А. І. Чуткий «Київський комерційний інститут: витоки та історичний поступ (1906—1920 рр.)» (2013 р.), А. І. Чуткий «Нариси з економічної історії України. Книга 1. На перехресті торгових шляхів» (2013 р.), А. І. Чуткий «Нариси з економічної історії України. Книга 2. Становлення житниці Європи (друга половина XV — перша половина XVII ст.)» (2015 р.), І. І. Вітер (співавтори Є. А. Макаренко, М. М. Рижків, М. А. Ожеван та ін.) «Аналітика, експертиза, прогнозування» (розділ «Європейська інтеграція: аналіз та прогнозування»).

До основних напрямів наукової та освітньої діяльності кафедри належать: 1) методологія інституціональних досліджень національних і світових господарських систем на засадах цивілізаційної парадигми суспільства; 2) розвиток української економічної думки в контексті цивілізаційного аналізу еволюції господарських систем; 3) сучасна світова економічна думка: інституційно-еволюційний аналіз.

На кафедрі функціонують науково-освітні школи: дослідження історії економічної думки України; а також — інституціональних досліджень економічних систем.

Кафедра підтримує наукові зв'язки з науковими установами України та зарубіжжя, зокрема з ІЕ НАН України, КНУ ім. Т. Г. Шевченка, ІЕ РАН та ін.

Таким чином, фактично започаткована в момент заснування нашого університету і до того ж — його засновником та першим ректором М. В. Довнар-Запольським кафедра історії та теорії господарства гідно продовжує та приумножує славі традиції минулих поколінь, поєднуючи їх з сучасними тенденціями у науковому та освітньому просторі України і світу.

А. І. Чуткий, д. і. н., професор кафедри історії та теорії господарства, директор Музею історії університету

